

stater benyttede sig af denne fordel, der indebar så store løfter for fremtiden.

Under drøftelsen af generaldirektørens rapport afgav departementschef *Koch* på den danske regerings vegne følgende udtalelse:

Må jeg på den danske regerings vegne takke generaldirektøren for den udsendte rapport. Det er stimulerende at se, hvor grundigt og effektivt så mange problemer af den største betydning for den sociale og økonomiske udvikling i Europa i dag er blevet grebet an ikke blot i denne rapport, men også i de andre rapporter, der er forelagt konferencen.

Generaldirektøren har efter min mening med rette peget på ønskeligheden af, at man drager fuld fordel af den økonomiske opgangsperiode, som Europa for tiden befinder sig i. Jeg vil imidlertid gerne understrege rapportens ord om, at intet land kan stå sig ved at acceptere en politik om friere økonomiske forbindelser, der måtte tage sigte på at komme alle tilgode i det lange løb, såfremt det øjeblikkelige resultat vil være, at der opstår arbejdsløshed et eller andet sted, hvor den ikke hurtigt kan afhjælpes.

I nær tilknytning til de i indledningen og kapitel I rejste problemer går generaldirektøren i rapportens kapitel II over til at behandle de problemer, der står i forbindelse med forskellene i arbejdsstandarder i Europa, idet han peger på, at det er et spørgsmål, der er af interesse for mange lande, i særdeleshed for dem, der i øjeblikket gør forsøg på at opnå et snævrere økonomisk samarbejde med andre lande. Der er ingen tvivl om, at den franske konseilspræsidents udtalelse i Strasbourg den 20. september 1954 om socialpolitikens muligt hemmende indflydelse på den økonomiske integration mellem de europæiske lande har bragt hele spørgsmålet om sociale byrder i de forskellige europæiske lande i forgrunden i offentlighedens interesse, og det glæder mig, at bureauet har taget dette problem op.

Disse byrder kan under visse omstændigheder påvirke enkeltvirksomheders konkurrenceevne overfor udlandet og rejser faktisk en række komplicerede overvæltningsproblemer. Det er derfor så meget desto mere beklageligt, at man med generaldirektøren må konstatere, at de foreliggende oplysninger ikke egner sig til internationale sammenligninger, fordi arten, omfanget og indholdet af de enkelte landes statistik er så forskellige. Jeg håber meget, at en fortsættelse under en eller anden form af det arbejde, der allerede er udført af ILOs konference af arbejdsstatistikere, vil bidrage til nærmere at

belyse dette spørgsmåls betydning. Før jeg afslutter mine bemærkninger om dette punkt, vil jeg imidlertid gerne understrege betydningen af, at man ikke blot har opmærksomheden rettet mod reallønnen og de sociale ydelser, der pålignes arbejdsgiverne, men at man, når man vil skabe et sammenligningsgrundlag, vil tage samtlige de sociale ydelser, der står til rådighed for den arbejdende befolkning, i betragtning, hvadenten udgifterne finansieres gennem bidrag fra arbejdsgiverne eller gennem skatter og afgifter.

Man må håbe, at de nødvendige oplysninger og tal vil foreligge fra alle sider til gennemførelsen af dette arbejde. Dette foranlediger mig til at gøre en bemærkning til min kollega fra Sovjetrusland. Mr. *Arutiunian* gav i sin tale om generaldirektørens rapport en udførlig redegørelse for de militære udgifter i Vesteuropa. Disse oplysninger er i mit land tilgængelige for enhver, og i denne forbindelse vil jeg gerne fremhæve, hvor interessant det ville have været at få de samme detaljerede oplysninger om de tilsvarende udgifter i det land, som Mr. *Arutiunian* repræsenterer.

Må jeg blot hertil føje dette: når det kommer til stykket, tror jeg ikke, at nogen af de alvorlige problemer, som verden står overfor i dag, kan løses ved blot at diskutere størrelsen af de militære budgetter, og jeg vil gerne gøre det helt klart, at hverken den danske regering eller det danske folk på nogen måde agter at tilslutte sig nogen international overenskomst af militær karakter, som tager sigte på andet end et rent forsvar.

Jeg skal herefter vende mig til nogle af de arbejdskraftproblemer, som generaldirektøren behandler i kapitel III af sin rapport.

Betragter man de kommende års udvikling på det danske arbejdsmarked, er der et problem, som i særlig grad har tiltrukket sig opmærksomheden. Danmark er et af de lande i Europa, som i de kommende år vil stå overfor at skulle opsuge den ekstraordinært store tilgang af unge arbejdere, som hidrører fra de store fødselskuld i årene omkring 1946. Denne bølge kulminerer i begyndelsen af 1960'erne. De herved skabte problemer vil dog formentlig være relativt ubetydelige, såfremt erhvervslivet har rigelige ekspansionsmuligheder, og såfremt arbejdsmarkedets bevægelighed er tilstrækkelig stor. Der kan imidlertid opstå vanskeligheder som følge dels af indskrænkninger i den internationale handel og de deraf følgende forringede ekspansionsmuligheder, dels af en forholdsvis ringe bevægelighed på arbejdsmarkedet.

De såkaldte store årganges problem er ikke noget specielt dansk fænomen. Det har i efterkrigstiden